

Twaalfrijig, maar dan anders

Loonbedrijf Antuma in Dedemsvaart blijft innoveren

Al jaren is Loonbedrijf Antuma bekend om zijn innovaties bij het bietenrooien. Van het gebruik van lucht op de rooier om de bieten schoon te blazen tot de introductie van nieuwe systemen. Nu de discussie over bodemdruk toeneemt, onderzoekt Antuma of een andere oogstmethode een oplossing kan bieden. Hij grijpt terug op het tweefasensysteem, maar dan anders: met een twaalfrijige rooier en een bunkerlader om toch met maximaal twee mensen te kunnen blijven werken.

STERK WERK

Weinig bedrijven zullen zo worden geassocieerd met vernieuwingen bij het bietenrooien als Antuma in Dedemsvaart. Het begon al in de jaren negentig van de vorige eeuw, toen Antuma betrokken was bij het project van het IRS om te komen tot minder tarra bij het rooien van suikerbieten. Antuma was één van de bedrijven met een eigen oplossing via het schoonborstelen van de bieten op de machine. Een onderzoek dat uiteindelijk misschien weinig grote vernieuwingen opleverde, maar dat toch voor de bietentelers van groot belang is, benadrukt Kees Antuma. "Want door dat onderzoek kwamen we er achter dat op de fabriek zes procent tarra ontstond door de manier waarop de monsters werden genomen. Na lang zoeken vonden we uit dat er altijd zeven procent kop-tarra was en drie procent bietverlies door het verwerken. Daar kwam de slogan 'Tien is nul' vandaan. De hoeveelheid grondtarra was dus helemaal niet zo groot. Uiteindelijk heeft dat het nieuwe uitbetaalsysteem opgeleverd waarmee we nu werken."

Vermindering bodemdruk

Inmiddels is Antuma bezig met nieuwe projecten. Nu de discussie oplaait over de zware belasting door de bunkerrooiers is hij op zoek gegaan naar mogelijkheden om de belasting van de grond te verminderen en de wielen die toch over de grond moeten zo effectief mogelijk in te zetten.

Vlak voor de kerst beleefde die combinatie zijn première en werden de eerste meters met het nieuwe rooi-systeem gemaakt. Voor de nieuwe werkwijze grijpt Antuma op het eerste oog terug op het oude systeem van de tweefasenoogst. Dat betekent in een aparte werkgang de bieten rooien en op het zwad leggen en daarna oprapen met een lader. Voorlopig doet hij dat oprapen nog gewoon met zijn Moreau-rooier, waarop simpel een opraap-unit is te bouwen. Door de hele rooi-unit eraf te halen, neemt ook het gewicht af. De opraper is voor hem geen object om wat aan te veranderen. "Daarvoor zijn prima systemen beschikbaar van bijvoorbeeld Gilles of Dewulf."

Waar volgens Antuma bij dit systeem vooral behoefte aan is, is een ander type rooier. "Het grote probleem bij de huidige tweefasensystemen is de rooiunit die op een trekker is gebouwd. Dat betekent dat je met een trekker op cultuurwielen door de bieten moet. Bij slechte omstandigheden druk je de grond tegen de bieten, heb je een te hoge bodemdruk en is vaak de tarra een probleem, omdat je maar een beperkte reinigingscapaciteit hebt."

Om dat probleem te tackelen, ging de loonwer-

ker rigoureuus met het snij- en lasapparaat aan de slag. Van een oude Moreau-rooier werd de hele bovenbouw afgesneden, zodat in feite een soort werktuigdrager op mooie grote wielen overbleef. Van een tweede afgeschreven rooier werd nog een rooi-unit gehaald, die ook door-midden ging. Dat werd de basis van twee losse rooi-elementen, die nu in een frame tussen de twee assen hangen. Zo werd een twaalfrijige rooier geconstrueerd, die eenvoudig in transportstand te zetten is door de twee elementen op te klappen. Bij transport blijft de combinatie zo gemakkelijk binnen de drie meter.

Het klinkt eenvoudig, maar bij de eerste meters blijkt gelijk dat het nog een prototype is. Hoe goed je er ook over nadent, in de praktijk blijken namelijk altijd de echte problemen. Eén daarvan zijn de klappers op de twee zijrooiers. Die functioneren nog onvoldoende om het blad goed fijn vermalen tussen de rijen te krijgen. "Daar zullen we dus wat aan moeten veranderen", constateert Antuma monter. Ondanks de problemen die hij ondervindt, merkt hij namelijk dat het systeem werkt. "Tot nu toe zijn er eigenlijk geen problemen waarvan we denken dat ze niet op te lossen zijn."

Besturing aanpassen

Ook de hele besturing wil Antuma aanpassen. "Nu rijden we nog helemaal handmatig om het geheel te kunnen sturen, maar dat vergt veel van de chauffeur. Volgend jaar willen we de besturing zo maken dat we via de voorwielen de zes rijen voor de machine sturen en via de achterwielen zorgen dat de units aan de zijkant precies recht voor de rij komen. Als de machine om wat voor reden dan ook scheef gaat lopen, kun je dat via een soort hondengangbesturing ook bijregelen."

Het belangrijkste voordeel van het nieuwe systeem schuilt volgens Antuma in de mogelijkheid om twaalf rijen te rooien en het gebruik van brede banden op lage druk. "Wij kunnen nu op de rooier werken met een druk van 0,8 bar, dus de kans op verdichting is minimaal. Door op twaalf rijen te rooien, rijden we nu bij gebruik van een twaalfrijige zaaimachine precies in het spoor van de zaaitrekker. Op de lichte grond heb je daardoor ook wat extra stevigheid in de bodem. Door de lage druk en het lage eigen gewicht van de machine heb je ook geen last van grond die door de voorwielen tegen de aansluitrij wordt geduwd of, beter gezegd, wordt gekneed."

Profiteren van twee fasen

Belangrijk in dit systeem is volgens Antuma de mogelijkheid om te kunnen profiteren van de

Antuma Dedemsvaart

In Dedemsvaart heeft het bedrijf van Antuma twee vestigingen. Dat heeft te maken met de twee afzonderlijke bedrijven waarin het bedrijf is gesplitst, landbouw enerzijds en grondverzet anderzijds. In beide bedrijven gezamenlijk werken negen mensen.

Naast het loonbedrijf heeft Antuma een akkerbouwbedrijf van zeventig hectare in Nederland en nog een bedrijf in Frankrijk waarvan de grond wordt verhuurd. Hoofddeelt in Nederland zijn de suikerbieten. Daarnaast zoekt hij naar aanvullende gewassen met een goed saldo. Een deel van zijn teelt bestaat uit vermeerdering van koolzaadzaai en de teelt van glutenvrije haver. Naast de reguliere werkzaamheden zoekt Antuma vooral naar werk om de stille maanden te vullen. Zo is hij actief met het oogsten van kruiden, omdat dit seizoen wat later is, en is er een uitgebreide winterdienst. Meer info: www.antuma.nl.

extra's van het tweefasensysteem. "Een deel van de rooiperiode kun je nu de bieten een tijd in het zwad laten liggen, waardoor je bij het laden een flink deel van de tarra kwijtraakt. Natuurlijk kan dat niet elke dag, maar op de mooie dagen levert het wel winst op", zegt hij. Uitgangspunt bij het nadenken over dit systeem was voor hem wel dat je de hele oogst met twee man moest kunnen blijven doen. "Anders krijg je extra arbeid en maak je het systeem te duur. Nu werk je ook bij de bunkerrooiër vaak met twee man, want het gebeurt maar zelden dat je echt precies uitkomt en de bunker op het kopeind kunt lossen."

Het verschil met het huidige systeem is de mogelijkheid om bij al het werk te werken met brede en grote banden op lage druk, legt Antuma uit. "Nu zie je dat vooral trekkers en kippers vaak een verkeerde bandenuitrusting hebben, met als gevolg insporing. De rooiërs staan over het algemeen wel op goede banden en een lage druk", constateert de loonwerker. Hoewel een bunkerlader natuurlijk ook een fors gewicht kan krijgen, blijf je dan toch aan de goede kant van de streep, denkt hij. "Een zelfrijdende lader is relatief eenvoudig en heeft dus een veel lager eigen gewicht dan een bunkerrooiër. Zo hou je de bodemdruk dus relatief laag."

Of het idee een succes zal worden, is afwachten maar de signalen die hij krijgt, stemmen Antuma positief. "We zijn nog maar net bezig, maar we hebben al verschillende fabrikanten op bezoek gehad en ook uit Frankrijk is er belangstelling van loonwerkers en akkerbouwers. Daar speelt dit nog veel meer, want daar heb je veel grotere percelen, waar je toch altijd bij moet rijden."

Ook in Nederland hoopt hij op belangstelling. "De aandacht voor de bodem is er en daar past mijn systeem in. Van klanten krijg ik ook wel positieve reacties, maar het blijft afwachten. Iets wat er niet is, wordt nu eenmaal nooit gevraagd. Pas als ze het zien en het werkt, dan komen de vragen. Dan weet je of je het goed hebt gedaan."

Tekst & foto's: **Toon van der Stok**

◀ Voor de bouw van de twaalfrijige voorraadrooiër heeft Antuma een Moreaurooier ontdaan van de hele bovenbouw. Alleen de motor is blijven staan. In een vervolgmiddel wil hij die ook verder wegwerken.

◀ De twee drierijige elementen hangen in een speciaal geconstrueerd frame. Op de huidige rooiunit zitten nog gewoon schaarlifters. Antuma vermoedt dat het geheel met roterende rooiwielen nog beter functioneert.

◀ In transport klappen de twee rooi-units naar binnen en blijven die binnen de drie meter transportbreedte.

Antuma & Partners

Zes jaar geleden heeft Antuma zijn bedrijf al in twee verschillende bedrijven gesplitst. In Antuma & Partners is het grondverzetwerk ondergebracht. In dit bedrijf, dat op een aparte locatie op het industrieterrein is gevestigd, heeft een tweetal werknemers een aandeel gekregen met de bedoeling dit bedrijf in de toekomst zelfstandig voort te zetten. Het bedrijf doet veel grondverzetwerk in het gebied rond de vestigingsplaats. Hoewel het momenteel zoeken is naar werk slaagt het bedrijf er goed in om de vaste medewerkers aan het werk te houden. Uiteraard is er wanneer nodig uitwisseling van arbeid en eventueel machines tussen beide bedrijven.